

Scéim Gaeilge

**Údaráis Áitiúla Loch
Garman
2010-2013**

Ábhar:

Teachtaireacht ón gCathaoirleach:

Teachtaireacht ón mBainisteoir Contae:

Caibidil 1:

- Réamhrá & Cúlra
- Treoirlínte maidir le hullmhú na Scéime
- Taighde a Rinneadh
- Dáta Tosach Feidhme na Scéime
- Forbhreathnú ar Údaráis Áitiúla Loch Garman

Caibidil 2:

- Achoimre ar Sheirbhísí / Gníomhaíochtaí a sholáthraíonn Ranna na nÚdarás Áitiúil agus an leibhéal oilteachta Gaeilge

Caibidil 3:

- Moltaí na Scéime chun Feabhas a chur ar Sholáthar Seirbhíse trí mheán na Gaeilge

Caibidil 4:

- Monatóireacht, Leasú & Poiblíocht maidir leis an Scéim atá Comhaontaithe

Aguisín 1:

- Achoimre ar na hAighneachtaí a fuarthas

Teachtaireacht ón gCathaoirleach:

Is údar mórtais dom Scéim Gaeilge Údaráis Áitiúla Loch Garman a chur i láthair ina léirítear forbairt na Gaeilge sa todhchaí agus soláthar seirbhísí trí Ghaeilge in Údaráis Áitiúla Loch Garman. Is bealach é an Scéim Gaeilge chun Gaeilge a fhorbairt sa Chontae agus tacú tuilleadh léi.

Cheadaigh Eamon Ó Cuív, an tAire Gnóthaí Pobail, Tuaithe agus Gaeltachta an Scéim Gaeilge i mí na Samhna 2009 agus cuirfead tús leis an Scéim an 11 Eanáir 2010. Tá Údaráis Áitiúla Loch Garman tiomanta go hiomlán a chinntiú go mbainfead amach na gníomhartha atá léirithe sa Scéim laistigh de shaolré na Scéime.

**An Comhairleoir Anna Fenlon,
Cathaoirleach.**

Teachtaireacht ón mBainisteoir Contae:

D'fhorbair Údaráis Áitiúla Loch Garman, faoi Alt 11 d'Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003, an Scéim Teanga seo a thacóidh leis an nGaeilge inár gContae. Faoin scéim seo, tá iliomad gealltanais tugtha againn agus táim ag súil go mór oibriú le chéile sna trí bliana atá amach romhainn chun na gealltanais sin a chomhlíonadh agus an Ghaeilge a fhorbairt agus tacú tuilleadh léi laistigh d'Údaráis Áitiúla Loch Garman.

**Eddie Breen,
An Bainisteoir Contae.**

CAIBIDIL 1

Réamhrá agus Cúlra:

Ullmhaíodh Scéim Gaeilge Údaráis Áitiúla Loch Garman faoi *Alt 11* d'Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 ("an tAcht").

Forálann *Alt 11* nach mór do chomhlachtaí poiblí scéim reachtúil a ullmhú ina mionsonraítear na seirbhísí a sholáthróidh siad

- trí mheán na Gaeilge;
- trí mheán an Bhéarla, agus
- trí mheán na Gaeilge agus an Bhéarla.

agus na bearta a ghlacfar chun a chinntiú go soláthrófar aon tseirbhís nach soláthróidh an comhlacht trí mheán na Gaeilge laistigh de thréimhse ama a bheidh comhaontaithe.

Treoirínte maidir le hullmhú na Scéime:

Ullmhaíodh an Scéim le haird ar na Treoirínte faoi *Alt 12* den Acht arna eisiúint ag an Aire Gnóthaí Pobail, Tuaithe agus Gaeltachta.

D'fhoilsigh Údaráis Áitiúla Loch Garman fógra faoi *Alt 13* an 8ú Deireadh Fómhair, 2008, sna nuachtáin áitiúla agus náisiúnta sa tóir ar uiríolla i ndáil le hullmhú dréacht scéim faoi *Alt 11* ó aon pháirtithe leasmhara. Tá gach aighneacht a fuarthas ar fáil ar www.wexford.ie

Aithníonn Údaráis Áitiúla Loch Garman go bhfuil an ceart ag ár gcustaiméirí agus ag an bpobal a roghnú a ngnó a dhéanamh linn i cibé teanga is mian leo agus éascófar leo agus iad ag déileáil linn, cibé acu trí Ghaeilge nó trí Bhéarla. Is é príomhchuspóir Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 a chinntiú go mbeidh seirbhísí poiblí trí Ghaeilge níos fearr agus ar chaighdeán níos fearr ar fáil.

Áirítear sa Scéim, forbhreathnú gearr ar na seirbhísí a sholáthraíonn Údaráis Áitiúla Loch Garman agus an leibhéal seirbhísí atá ar fáil cheana féin trí Ghaeilge, trí Bhéarla agus san dá theanga araon.

Tá seirbhísí áirithe a bhfuil gach custaiméir i dteideal de réir na bhforálacha atá infheidhme go díreach ón Acht i.e. freagra i nGaeilge ar chomhfhreagras i nGaeilge; foilseacháin atá ar fáil i nGaeilge i.e. Tuarascáil Bhliantúil.

Taighde a Rinneadh:

Agus an Scéim seo á hullmhú, chuaigh Údaráis Áitiúla Loch Garman i mbun an phróisis chomhchomhairle seo a leanas:

- Lorgaíodh aighneachtaí ón bpobal ar ullmhú na scéime. Fuair Údaráis Áitiúla Loch Garman dhá aighneacht ón bpobal i rith na tréimhse comhchomhairle (is féidir féachaint ar na haighneachtaí ar www.wexford.ie)
- Rinneadh Iniúchadh Inmheánach ar sheirbhísí a sholáthraítear trí Ghaeilge i ngach Roinn.

- Rinneadh suirbhé inmheánach ar Fhoireann Údaráis Áitiúla Loch Garman maidir lena n-inniúlacht i nGaeilge agus an fonn a bhí orthu forbairt a dhéanamh ar an teanga chun seirbhís a sholáthar trí mheán na Gaeilge.

Dáta Tosach Feidhme na Scéime:

Dheimhnigh an tAire Gnóthaí Pobail, Tuaithe agus Gaeltachta an scéim seo. Cuirfead tús leis an scéim le héifeacht ón **11 Eanáir 2010**, agus beidh feidhm léi ar feadh tréimhse 3 bliana ón dáta sin nó go ndeimhneoidh an tAire scéim nua faoi bhun *Alt 15* den Acht, cibé acu is luaithe.

Forbhreathnú ar Údaráis Áitiúla Loch Garman:

Tá Údaráis Áitiúla Loch Garman comhdhéanta de Chomhairle Chontae Loch Garman, an príomhaonad údaráis áitiúil i gContae Loch Garman atá freagrach as riaradh an Chontae, móide trí Chomhairle Baile agus aon Chomhairle Buirge amháin – Comhairle Baile Ros Mhic Thriúin; Comhairle Baile Inis Córthaidh; Comhairle Baile Ghuaire agus Comhairle Buirge Loch Garman. Tagann gach Comhairle Baile agus Buirge, laistigh de réimse an Chontae, faoi dhlínse an Bhainisteora Contae.

Plean Corparáideach

Is é an Plean Corparáideach an creat oibre foriomlán don eagraíocht ina leagtar amach spriocanna agus cuspóirí i ndáil lena feidhmeanna agus gníomhaíochtaí go léir. Cuideoidh an plean leis na hÚdaráis Áitiúla chun a gcuid gníomhaíochtaí, cuspóirí, tosaíochtaí agus acmhainní a athbhreithniú.

Tá Údaráis Áitiúla Loch Garman rannpháirteach i raon éagsúil gníomhaíochtaí agus bíonn tionchair acu ar shaol gach duine a bhíonn ina gcónaí, ar cuairt nó i mbun gnó i gContae Loch Garman. Tá sé riachtanach mar sin, príomhchuspóirí na heagraíochta a aithint chun díriú ar na torthaí a bhfuiltear ag súil leo. Seo a leanas príomhluachanna na n-Údarás Áitiúil:

- Go seasfar le rannpháirtíocht daonlathach ár gcomhaltaí tofa agus ár saoránaigh agus go mbeidh meas ar a rólanna.
- Gealltanas lena chinntiú go mbeidh na prionsabail d'fhorbairt inbhuanaithe, meas ar an gcomhshaol reatha agus cosaint a thabhairt don chomhshaol chun inmharthanacht a chinntiú do na glúnta atá amach romhainn, ionchorpraithe inár bpolasaithe agus pleananna.
- A chinntiú go soláthrófar seirbhís d'ardchaighdeán, bunaithe ar an bprionsabal de sheachadadh dírithe ar an gcustaiméir.
- A aithint gurb iad ár n-acmhainní daonna an sócmhainn is luachmhara atá againn agus is cuspóir príomha é a gcuid oiliúna, forbartha agus sábháilteacht ag an obair a chinntiú.

Ráiteas Misin:

Is é misean Údaráis Áitiúla Loch Garman feabhas a chur ar cháilíocht saoil mhuintir Loch Garman trí ionadaíocht a dhéanamh ar leasanna saoránaigh agus seirbhísí a sholáthar chun freastal ar a gcuid riachtanas.

An áit fhisiciúil:

Tá Contae Loch Garman suite in Oirdheisceart na hÉireann. Tá ceithre phríomhbhaile sa Chontae, Loch Garman, Inis Córthaidh, Guaire agus Ros Mhic Thriúin le daonra de 31,749 (figiúirí daonra ón bPríomhoifig Staidrimh 2006). Tá meascán uathúil de shléibhte, gleannta, aibhneacha, flora, fauna ann mar aon le tránna den scoth atá suite ar an gcósta atá 200km ar fhad.

Léargas ar na Seirbhísí a sholáthraíonn Údarás Áitiúla Loch Garman:

Tá feidhmeanna agus seirbhísí Údarás Áitiúla Loch Garman rangaithe in ocht ngrúpaí clár, mar seo a leanas:

- Tithíocht agus Foirgníocht
- Iompar agus Sábháilteacht ar an mBóthar
- Soláthar Uisce agus Séarachas (Seirbhísí Uisce)
- Dreasachtaí agus Rialuithe Forbartha
- Cosaint don Chomhshaol
- Caitheamh Aimsire agus Taitneamhacht
- Talmhaíocht, Oideachas, Sláinte agus Leas
- Seirbhísí Ilghnéitheacha

Na Príomhphointí teagmhála do chustaiméirí:

Seo a leanas na príomhphointí seirbhíse do na hÚdarás Áitiúla:

- Halla an Chontae, Loch Garman;
- Comhairle Buirge Loch Garman, An Ché, Loch Garman;
- Comhairle Baile Ros Mhic Thriúin, Halla an Bhaile, Ros Mhic Thriúin;
- Comhairle Baile Inis Córthaidh, Cearnóg an Mhargaidh, Inis Córthaidh;
- Comhairle Baile Ghuaire & Oifig Ceantair Ghuaire, An Ascaill, Guaire;
- Oifig Ceantair Inis Córthaidh, Seanbhóthar Bhaile Átha Cliath, Inis Córthaidh.

Tá líonra Leabharlanna suite ar fud an Chontae freisin, agus bíonn teagmháil leathan le custaiméirí iontu go léir. Bíonn teagmháil ag foireann na n-áras de chuid na n-Údarás Áitiúil lenár gcustaiméirí ina dtithe cónaithe agus sa phobal araon.

Bíonn na hÚdarás Áitiúla ag idirghníomhú le raon leathan Ranna Rialtais freisin, le Comhaltaí Oireachtais, Gníomhaireachtaí Stáit, na Comhpháirtithe Sóisialta, Eagraíochtaí Forbartha Áitiúla, Grúpaí Pobail agus le Gnólachtaí Príobháideacha Áitiúla.

Tá níos mó agus níos mó úsáide á bhaint as an Idirlíon sna hÚdarás Áitiúla agus iad ag déileáil le custaiméirí. Is meán an-tábhachtach é sin ó thaobh cur chun cinn na Gaeilge in Údarás Áitiúla Loch Garman sa todhchaí.

CAIBIDIL 2

Achoimre ar Sheirbhísí / Gníomhaíochtaí a sholáthraíonn Ranna na nÚdarás Áitiúil agus an leibhéal oilteachta Gaeilge

Sa chaibidil seo, leagtar amach an seasamh i ndáil le soláthar seirbhíse/gníomhaíochtaí i ranna éagsúla laistigh d'Údarás Áitiúla Loch Garman agus an leibhéal oilteachta Gaeilge i ngach aon cheann acu.

Faoi láthair, níl aon roinn in Údarás Áitiúla Loch Garman ábalta a gcuid seirbhísí a sheachadadh go hiomlán trí mheán na Gaeilge agus an Bhéarla. Tá Oifigeach Gaeilge ainmnithe in Údarás Áitiúla Loch Garman.

An Comhshaol:

Is iad príomhchuspóirí na Roinne Comhshaoil an comhshaol i gContae Loch Garman a chosaint agus a fheabhsú; bailiú, athshlánú, athchúrsáil, gluaiseacht agus diúscairt dramhaíola a rialú sa chontae agus inbhuanaitheacht a ionchorprú i gcórais bhainistiú dramhaíola agus monatóireacht, rialú agus laghdú a dhéanamh ar thruailliú a chuireann isteach ar dhrochshlí ar an gcomhshaol nádúrtha.

Is féidir na seirbhísí/rólanna a ghrúpáil go ginearálta faoi na teidil a leanas:

- Bainistiú Dramhaíola
- Bainistiú Bruscair
- Oideachas Comhshaoil agus Rannpháirtíocht an Phobail
- Bainistiú ar an gCrios Cósta
- Bainistiú ar Cháilíocht Uisce
- Bainistiú ar Cháilíocht Aeir
- Seirbhís Maor Madraí/ Seirbhís Póna
- Forfheidhmiú Comhshaoil

Tá na cáipéisí/comharthaí a leanas ar fáil i nGaeilge agus i mBéarla araon sa Roinn Comhshaoil:

- Comhphean Bhainistiú Dramhaíola do Réigiún an Oirdheiscirt
- Fíneálacha Bruscair
- Roinnt de na Comharthaí Sábháilteachta Uisce
- Fodhlíthe Fíneálacha Trá

Seirbhísí Uisce:

Tá an roinn Seirbhísí Uisce freagrach as na seirbhísí a leanas a sholáthar agus a chothabháil:

- Soláthar Uisce
- Seirbhísí Séarachais
- Caothúlachtaí Poiblí
- Reiligí
- Draenáil Talún
- Oibreacha i gcomhar leis an Earnáil Grúpscéim chun uisce le hól d'ardchaighdeán a sholáthar don Earnáil sin.

Níl aon seirbhísí trí Ghaeilge ar fáil faoi láthair sa Rannóg Seirbhísí Uisce.

Seirbhísí Éigeandála:

Cosaint Sibhialta

Is é cuspóir Cosaint Sibhialta ná héascú, trína hÚdarás Áitiúla, le hiarratais ar fhaoiseamh éigeandála agus tacaíocht lena chinntiú go n-oibrítear seirbhísí riachtanacha agus go gcoimeádtar saol poiblí. Is oibríthe deonacha a bhíonn i mbun na seirbhíse sin agus déanann siad freastal ar an bpobal áitiúil ar an tslí sin.

An tSeirbhís Dóiteáin:

Is é ráiteas misin na Seirbhísí Dóiteáin “*seirbhís dóiteáin oibríochta éifeachtúil agus éifeachtach a sholáthar agus a chothabháil, feasacht ar shábháilteacht dóiteáin a chur chun cinn agus caighdeán sábháilteachta dóiteáin i bhfoirgnimh a fheabhsú*”.

Tá na cúig briogáid dóiteáin atá á gcoimeád lonnaithe sna bailte, Loch Garman, Guaire, Inis Córthaidh, Ros Mhic Thriúin agus Bun Clóidí. Tá gach briogáid faoi ordú Oifigeach Stáisiúin agus tuairiscíonn Oifigeach Fo-Stáisiúin agus na múchtóirí dóiteáin chuige/chuici. Tá na Seirbhísí Dóiteáin freagrach as Sábháilteacht Dóiteáin, Substaintí Dainséaracha, Rialú Foirgnimh – Cuid B, Sábháilteacht Dóiteáin, Sábháilteacht Dóiteáin Pobail.

Níl aon seirbhísí trí Ghaeilge ar fáil faoi láthair sa Rannóg Seirbhísí Éigeandála.

Pleanáil agus Forbairt:

Is é an cuspóir foriomlán ná forálacha na nAchtanna Pleanála a fheidhmiú agus bearta tacaíochta cuí a sholáthar chun leas fisiciúil, sóisialta agus eacnamúil an Chontae a chur chun cinn ar mhaithe le leas an phobail.

Seo a leanas roinnt d’fheidhmeanna na Rannóige Pleanála agus Forbartha:

- Rialú Pleanála
- Fiosrúcháin Réamhpleanála
- Achomhairc Pleanála
- Cúiteamh
- Forbairtí na nÚdarás Áitiúil
- Pleananna Forbartha
- Pleananna Ceantair Áitiúla
- Clár Pleanála
- Rialú Foirgneamh
- Cearta Slí Poiblí

Níl aon ghá leis sin sa scéim.

Tithíocht:

Is é aidhm foriomlán na Roinne Tithíochta ná cur ar chumas gach líon tí teach cónaithe inacmhainne agus ar chaighdeán maith a bheith ar fáil dóibh, a bhíonn oiriúnach dá gcuid riachtanas, suite i gcomhshaol maith agus an méid agus is féidir sin ag tionacht dá rogha féin. Is é an straitéis ghinearálta a chinnteoidh go mbainfear amach an aidhm polasaí foriomlán sin ná go soláthróidh gach duine a bheidh in acmhainn sin a dhéanamh tithíocht dóibh féin agus go bhféadfaidh daoine nach mbeidh ar a gcumas sin a dhéanamh óna gcuid acmhainní féin rochtain a dhéanamh ar thithíocht shóisialta nó ar thacaíocht ioncaim agus ar chinnteacht tionachta i gcóiríocht cíosa príobháideach.

Seo a leanas príomhfheidhmeanna na Roinne Tithíochta:

- Tithíocht an údaráis áitiúil agus cóiríocht don lucht siúil a sholáthar, a chothabháil agus a bhainistiú.
- Tacaíocht do sholáthar tionscadail tithíochta sóisialta ó chomhlachtaí tithíochta deonacha faoi na Scéimeanna Cúnaimh Chaipitil agus Fóirdheontais Cíos.
- Éascú le húinéireacht tithe cónaithe trí scéimeanna éagsúla – tionóntaí ag ceannach, liúntas morgáiste, úinéireacht i gcomhar, láithreáin tithíochta ar chostas íseal agus iasachtaí chun tithe a cheannach.
- Oibreacha feabhsúcháin do thithe faoi úinéireacht phríobháideach in ionad tithíocht údaráis áitiúil, iasachtaí chun feabhas a chur ar thithe, deontais do dhaoine faoi mhíchumas agus deontais deisiúchán riachtanach.
- Forfheidhmiú ar Rialacháin maidir le leabhar cíos agus caighdeáin chóiríochta maidir le cóiríocht cíos phríobháideach.
- An Scéim Cóiríochta ar Cíos a fheidhmiú.

Comhlíonann an Chomhairle “*Measúnú ar Riachtanais Tithíochta*” gach trí bliana chun riachtanais tithíochta a bhunú ina gceantar. Braitheann an líon tithe a thógtar nó a fhaightear in aon bhliain ar leith ar leithroinnt tosaigh tithíochta na Roinne Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil.

Níl aon seirbhísí trí Ghaeilge ar fáil faoi láthair sa Roinn Tithíochta.

Pobal agus Fiontar:

Is é príomhchuspóir an Aonaid Pobail agus Fiontair cuidiú leis an earnáil pobail agus deonach a bheith rannpháirteach sna struchtúir Rialtais Áitiúil nua agus freisin chun seirbhísí na Comhairle a chur chun cinn sa phobal. Tríd an mBord Forbartha Contae agus an Straitéis d’Fhorbairt Eacnamúil, Sóisialta agus Cultúir 2002-2012, tá sé mar aidhm ag an aonad gníomhaíochtaí na ngníomhaireachtaí poiblí go léir a chomhordú chun dul i ngleic le bochtaineacht agus eisiámh sóisialta.

Tá an tAonad Pobail agus Fiontair freagrach as roinnt réimsí:

- Bord Forbartha Contae agus an Straitéis d’Fhorbairt Eacnamúil, Sóisialta agus Cultúir 2002-2010
- Grúpa Oibre Bearta Uilechuimsitheachta Sóisialta
- Fóram Pobail Chontae Loch Garman
- Tacaíocht fheidhmeach a sholáthar don SPC Eacnamúil & Forbartha Sóisialta
- RAPID – Ros Mhic Thriúin & Loch Garman
- Clár Oibre Áitiúil 21
- Deontais – Deontais Taitneamhachta agus Ealaíon / Deontais Pobail / Scéim Chaipitil Saoráidí Sóisialta & Pobail / Scéim Foirgnimh Pobail Inbhuanaithe
- Taighde
- Saoráidí Caitheamh Aimsire a Sholáthar – Scéim Clósanna Súgartha an Chontae
- Comhpháirtíocht Spóirt Áitiúil

Tá formhór na gcomharthaí inár gclósanna súgartha dhátheangach.

Na hEalaíona:

Is é ról an Oifig Ealaíona deis chomhionann a sholáthar don phobal chun rochtain a bheith acu ar na healaíona agus a bheith rannpháirteach iontu. Oibríonn an fhoireann ar bhonn leanúnach le daoine aonair, le grúpaí agus le heagraíochtaí laistigh de na pobail ealaíona, gnó agus oideachais ag eagrú tionscadail éagsúla. Soláthraíonn siad tacaíocht ar bhealaí éagsúla lena n-áirítear comhordú, riarachán, comhairle agus comhchomhairle, urraíocht, bunachar sonraí faisnéise, scaipeadh faisnéise, láithreán gréasáin, poiblíocht agus priontáil, iasachtaí trealaimh agus ábhar.

Léiríonn clár na nEalaíon éagsúlacht na ngníomhaíochtaí ealaíona agus cultúir i gContae Loch Garman. Tá an clár roinnte i ceithre phríomhshruth – Oideachas Ealaíon, Ealaín Pobail, Ealaín Phoiblí agus Seirbhísí Tacaíochta. Forbraítear na seirbhísí a leanas laistigh den Roinn Ealaíon:

- Oideachas Ealaíon
- Ealaíona Pobail
- Ealaíona don Óige
- Ealaíon & Míchumas
- Ealaín Phoiblí
- Seirbhísí Tacaíochta
- 1% don Scéim Ealaíne

Tá an Plean Ealaíona agus an Polasaí Ealaíne Poiblí ar fáil i nGaeilge agus i mBéarla.

Seirbhísí Leabharlanna & Cartlann:

Is seirbhís faisnéise an leabharlann poiblí. Bailítear, eagraítear agus cuirtear faisnéis ar fáil ann. Cuidítear le daoine freisin an fhaisnéis cheart a aimsiú agus an fhaisnéis sin a úsáid go héifeachtach. Is é aidhm na Seirbhíse Leabharlainne Contae freastal ar riachtanais faisnéise oibre, staidéir agus áineasa gach duine sa Chontae. Tugtar tacaíocht do litearthacht agus spreagtar grá don léamh agus taighde. Is ionad pobail é an leabharlann áitiúil, áit a bhfaigheann daoine amach cad a bhíonn ar siúl go háitiúil, téann daoine chuig cainteanna agus ceardlanna, buaileann siad le comharsana, baintear taitneamh as taispeántais, faightear leabhair agus ceol ar iasacht, déantar imscrúdú agus léitear nuachtáin agus bítear ag staidéar.

Faigheann Leabharlanna Poiblí Loch Garman ábhair ar iasacht agus tugtar leabhair ar iasacht do leabharlanna ar fud an domhain. Mar aon le daoine aonair ag tabhairt cuairte ar leabharlanna, oibríonn eagraíochtaí áitiúla agus náisiúnta le chéile le foireann na leabharlanna ag eagrú taispeántas, ceardlanna agus cainteanna ar raon leathan ábhair shuimiúla don phobal áitiúil.

Tá leabharlanna i mBaile Loch Garman, Inis Córthaidh, Ros Mhic Thriúin, Inis Córthaidh agus Bun Clóidí

An Leabharlann Foirne:

Is é cuspóir Leabharlann Foirne agus Seirbhís Faisnéise Údaráis Áitiúla Loch Garman leabharlann agus seirbhís faisnéise uilechuimsitheach a sholáthar don fhoireann go léir in Údaráis Áitiúla Loch Garman, rochtain chomhionann a sholáthar

ar fhaisnéis agus eolas ag foinse amháin. Tá bailiúchán leabhar, irisleabhair, tuarascálacha agus táirgí ilmheáin ar ábhair a bhaineann le leas ginearálta na foirne go léir sa Leabharlann Foirne. Seo a leanas aidhmeanna an Leabharlann Foirne:

- Foinse aonair faisnéise agus eolais ar shaincheisteanna a bhaineann leis an obair a sholáthar
- Tacú leis an bhfoireann a bhíonn rannpháirteach i mbreisoideachas agus i bhfoghlaím
- Éascú le hardú céime gairme agus le forbairt phearsanta
- Roinnt acmhainní trína heagraíochta a spreagadh.

Bóithre

Is é cuspóir foriomlán an Roinn Bóithre líonra bóithre poiblí dóthanach a fhorbairt chun freastal ar an líon ard tráchta atá ag dul i méid i gcónaí agus an infrastruchtúr riachtanach chun tacú le forbairt eacnamaíoch agus sóisialta a sholáthar le haired chuí ar shábháilteacht do gach úsáideoir bóithre.

Seo a leanas roinnt d'fheidhmeanna an Roinn Bóithre:

- Bóithre nua a thógáil
- Bóithre atá ann cheana féin a chothabháil agus a fheabhsú
- Soilse Poiblí a Sholáthar
- Scéimeanna Feabhsúcháin Áitiúla
- Ceadúnas Oscailte Bóithre
- Muirir a ghlacadh
- Ceadanna Ualaí Neamhghnácha
- Bóithre a Dhúnadh go Sealadach
- Crainn & Fálta
- Teorainneacha Luais
- Sábháilteacht Bóithre
- Bainistiú Tráchta
- Muirir a ghlacadh ó Fhorbairtí Tithíochta Príobháideacha

Níl aon seirbhísí trí Ghaeilge ar fáil faoi láthair sa Roinn Bóithre.

Pearsanra

Is é príomhchuspóir na Rannóige Pearsanra ná Bainistiú Acmhainní Daonna. Áirítear leis earcú, pleanáil daonchumhachta, oiliúint agus forbairt foirne, aoisliúntas, caidrimh tionsclaíocht agus téarmaí agus coinníollacha fostaithe.

Tá an rogha ag iarrthóirí ar gach post buan tástáil Gaeilge a dhéanamh.

Cuspóirí Ginearálta

Soláthraíonn an Rannóg Riarachán Ginearálta seirbhísí ilghnéitheacha don phobal agus do gach rannóg eile sa Chomhairle araon. Táthar freagrach as Deontais Ardoideachais a phróiseáil, speansais baill agus foirne a íoc, troscán oifige, trealamh agus stáiseanóireacht a cheannach agus a íoc, fógraí a chur i nuachtáin agus gach cóiríocht oifige a bhainistiú.

Tá an fhoirm iarratais don Deontas Ardoideachais ar fáil i nGaeilge agus i mBéarla ach sin a iarraidh.

Comhpháirtíocht san Áit Oibre:

Is é cuspóir na Comhpháirtíochta “*Comhúinéireacht a bhaint amach idir an bhainistíocht, ceardchumann agus an fhoireann agus cur chuige na sáraíochta maidir le hathrú a athsholáthar le próiseas comhoibritheach bunaithe ar chomhchomhairle éifeachtach agus rannpháirtíocht ó chách lena mbaineann do chur chun cinn agus feidhmiú spriocanna straitéiseacha, cuspóirí seachadta seirbhíse agus clár gníomh gaolmhar*”.

Seo a leanas a chiallaíonn comhpháirtíocht i ngach Údarás Áitiúil mar sin:

- An Bhainistíocht, ceardchumann agus fostaithe ag comhaontú cuspóirí comónta chun go mbeidh an eagraíocht níos fearr do chách – an pobal, an fhoireann agus an bhainistíocht.
- Struchtúir nua a chur ar bun chun go dtarlódh sé sin
- Acmhainní a thabhairt chun cuidiú leis seo tarlú.

Níl aon seirbhísí i nGaeilge ar fáil faoi láthair sa Rannóg Comhpháirtíochta san Áit Oibre.

Saoráil Faisnéise:

Tá an tAcht um Shaoráil Faisnéise (FOI), 1997 leagtha amach chun ligean don phobal rochtain a dhéanamh ar fhaisnéis atá ag comhlachtaí poiblí nach mbíonn ar fáil de ghnáth trí bhealaí eile. Tá na cearta a leanas ag gach duine:

- rochtain ar thaifid a bhíonn i seilbh na Comhairle
- ceartú ar fhaisnéis phearsanta a bhaineann leis an duine féin a bhíonn i seilbh na Comhairle nuair a bhíonn sin neamhchruinn, neamhiomlán nó míthreorach.
- rochtain ar chúiseanna le cinntí a dhéanann an Chomhairle a chuireann isteach go díreach ar an duine féin
- bíonn rochtain ar fhaisnéis faoin Acht faoi réir ag díolúine ar leith agus bíonn nósanna imeachta agus teorainneacha ama sonracha i gceist.

Tá an Oifig um Shaoráil Faisnéise freagrach as Plean Corparáideach agus Tuarascáil Bhliantúil Údaráis Áitiúla Loch Garman a fhoilsiú. Tá an dá fhoilseachán sin ar fáil ar an láithreán gréasán i nGaeilge agus i mBéarla agus i bhfoirm cóip chrua ach sin a iarraidh.

Seirbhísí Tréidliachta:

Tá an Roinn Tréidliachta freagrach as na nithe a leanas:

- Rialuithe oifigiúla a chomhlíonadh i seamlais áitiúla agus in áitribh beaga déantúsaíochta feola i gContae Loch Garman.
- Cigireacht ar shealúchais táirgeoirí bainne
- Maoirseacht ar chóireáil ainmhithe a mbíonn galair infhógartha orthu

Níl aon seirbhísí trí Ghaeilge faoi láthair ar fáil sa Rannóg Seirbhísí Tréidliachta.

Airgeadas

Tá an Roinn Airgeadais freagrach as maoiniú gearrthéarmach agus fadtéarmach de chuid oibríochtaí na Comhairle, ioncaim agus caipitil araon. Áirítear leis monatóireacht agus rialú ar ioncam agus ar chaiteachas i ngach réimse.

Seo a leanas na seirbhísí a sholáthraíonn an Roinn Airgeadais:

(1) **Cuntasaíocht Airgeadais:**

- Bainistiú agus rialú ar íocaíochtaí agus fáltais
- Párolla
- Cuntais rialaithe
- Forbairt agus rialú córais
- Ráitis Airgeadais Bhliantúla

(2) **Cuntasaíocht Bhainistíochta**

- Buiséad Bliantúil
- Costais
- Bainistiú Cistíochta
- Monatóireacht ar fheidhmíocht airgeadais in aghaidh an Bhuiséid
- Soláthar comhairle airgeadais
- Soláthar faisnéis bhainistiú airgeadais d'ardchaighdeán chuig Sealbhóirí Buiséid

Tá an Roinn Airgeadais freagrach as Iniúchadh Inmheánach, Bainistiú Riosca, Rátaí, Rialú Creidmheasa, Fáil, Lánpháirtiú Córais Airgeadais, Cruthú agus Bailiú Ioncaim, Mótarcháin, Íocaíocht Pras ar Chuntas.

Tá Foirm Athnuachana Mótarchánach ar fáil i nGaeilge agus i mBéarla san Oifig Mótarchánach agus ag na Stáisiúin Gardaí áitiúla.

Teicneolaíocht Faisnéise & Cumarsáide:

Soláthraíonn Teicneolaíocht Faisnéise (IT) seirbhísí tacaíochta do gach rannóg eile sna hÚdaráis Áitiúla. Cuireann infhaighteacht faisnéis chruinn agus mhíchuí ar chumas na foirne seirbhís ar ardchaighdeán a sholáthar don phobal. Tacaíonn an Rannóg IT leis na coincheapa ríomhdaonlathas, ríomhrialtas, ríomhthráchtáil agus ríomhfháil agus úsáid ICT (Teicneolaíocht Faisnéise agus Cumarsáide) chun tacú le seirbhís do chustaiméirí agus sin a fheabhsú. Seo a leanas feidhmeanna ICT:

- Suiteáil agus cothabháil cruá-earraí
- Córais
- Cothabháil agus tacaíocht do líonraí (Inlíon & Idirlíon)
- Córas Faisnéise Tíreolaíoch (GIS)
- Deasc Cúnaimh

Beidh ról ollmhór ag an Roinn ICT i gcur chun cinn agus ag éascú le soláthar faisnéise agus seirbhíse trí mheán na Gaeilge ar an láithreán gréasáin.

CAIBIDIL 3

Moltaí na Scéime chun Feabhas a chur ar Sholáthar Seirbhíse go dhátheangach

Modhanna Cumarsáide leis an bPobal:

Déantar go leor de mhodhanna cumarsáide Údaráis Áitiúla Loch Garman faoi láthair leis an bpobal i gcoitinne i dtéarmaí soláthar seirbhíse i mBéarla agus sin amháin. Seo a leanas roinnt de na modhanna cumarsáide sin:

- Bróisiúir & Bileoga Eolais
- Foirmeacha Iarratais
- Foilseacháin
- Preas Ráitis
- Láithreán Gréasáin
- Comhairliúcháin Poiblí & Cruinnithe Pobail
- Cumarsáid duine ar dhuine ag Oifigí Poiblí
- Cuirteanna oideachais chuig Scoileanna

Is é príomhchuspóir Údaráis Áitiúla Loch Garman i ndáil leis an scéim seo atmaisféar dátheangachas a chruthú agus a chothú laistigh de na rannóga/ranna go léir. Spreagfar custaiméirí a labhraíonn Gaeilge a gcuid gnó a dhéanamh trí Ghaeilge agus tá sé beartaithe go mbeidh custaiméirí agus an fhoireann araon compordach ag déanamh a gcuid gnó oifigiúil trí Ghaeilge.

Tá Údaráis Áitiúla Loch Garman tiomanta líon dóthanach foirne atá inniúil seirbhísí a chur ar fáil trí Ghaeilge i ngach rannóg a bhíonn ag déileáil go rialta leis an bpobal a chinntiú. Tá na gníomhartha a leanas molta chun a chinntiú go bhfeabhsófar leibhéal agus caighdeán ár seirbhísí i rith saolré na scéime seo.

Doiciméadacht i scríbhinn:

- Foilseofar an Tuarascáil Bhliantúil, An Ráiteas Airgeadais Bhliantúil, an Plean Corparáideach agus aon doiciméid eile atá clúdaithe faoi alt 10 d'Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 ar ár láithreán gréasáin i nGaeilge agus i mBéarla araon agus cuirfear cóip chrua de na doiciméid sin ar fáil ach iad a iarraidh.
- Ó 2010, táirgfear preas ráitis i ndáil le saincheisteanna Gaeilge go dátheangach. Eiseoidh Údaráis Áitiúla Chontae Loch Garman ar a laghad dhá phreas ráiteas/ráiteas dátheangach eile i ndáil le nithe eile sa bhliain.
- Ó thús na scéime seo, cuirfear gach foirm iarratais nua agus bileoga eolais gaolmhara/cuideachta a tháirgeoidh Údaráis Áitiúla Loch Garman a dhéileálann leis an tSeirbhís Leabharlanna agus Forbartha Pobail ar fáil go dátheangach laistigh d'aon chlúdach amháin (ach amháin nuair nach mbíonn sin indéanta mar gheall ar mhéid nó nádúr an doiciméid).
- Faoi dheireadh na scéime, cuirfear ceithre fhoirm iarratais agus bileoga eolais gaolmhar/cuideachta reatha a bhíonn ag déileáil le Forbairt Pobail agus/nó an tSeirbhís Leabharlainne ar fáil go dátheangach laistigh d'aon chlúdach amháin (ach amháin nuair nach mbíonn sin indéanta mar gheall ar mhéid nó nádúr an doiciméid).

Seirbhís Fáiltithe/Teileafóin

Is iad fáilteoirí/oibreoirí lasc-chláir an chéad phointe teagmhála leis an bpobal. Beidh

sé mar pholasáí ag Údarás Áitiúla Loch Garman a chinntiú go mbeidh cleachtas caighdeánach Seirbhís ar Ardchaighdeán do Chustaiméirí (QCS) i bhfeidhm sa réimse sin faoin mbliain 2012:

- Tabharfaidh foireann fáilteoirí/lasc-chláir inniúil ainm an chomhlachta poiblí i nGaeilge.
- Beidh na beannachtaí bunúsacha ar eolas acu i nGaeilge.
- Beidh socruithe oiriúnacha in áit chun go mbeidh siad ábalta baill den phobal a chur i dteagmháil leis an oifig nó leis an oifigeach a bheidh freagrach as an tseirbhís a sholáthar trí Ghaeilge, nuair a bheidh sin ar fáil.

Seirbhísí Duine ar Dhuine

Cuirfidh an tSeirbhís Leabharlainne an Ghaeilge chun cinn mar seo a leanas:

- Cuirfear le húsáid na Gaeilge i measc an phobail
- Cinnteofar faoi dheireadh na scéime go mbeidh seirbhís cuntair Gaeilge ar fáil don phobal ag gach brainse leabharlainne (ar bhonn go mbeidh íosleibhéal inniúlachta ag gach duine den fhoireann leabharlainne nuair a thiocfaidh siad isteach sa tseirbhís)
- Feicfear úsáid na Gaeilge mar chleachtas nádúrtha gan aon bhrú ná fórsa
- Soláthrófar 3% den chiste leabhar in 2009 d’acmhainní Gaeilge
- Soláthrófar réimse Gaeilge sofheicthe tiomanta i ngach Leabharlann faoi 2010.
- Soláthrófar naisc le láithreáin ghréasáin úsáideacha faoi 2010.
- Díreofar ar roinnt imeachtaí dátheangacha gach bliain den scéim, lena n-áirítear údair Ghaeilge agus gníomhaíochtaí le hábhar cultúir mar cheol traidisiúnta, scrúdófar smaointe nua agus nuálacha freisin.
- Soláthrófar gnéithe dátheangacha i seoltaí agus in óráidí.

Teicneolaíocht Faisnéise:

- Feidhmeofar séanadh caighdeánach nó teachtaireacht ar chomhfhreagras ríomhphoist go dhátheangach.
- Bunófar seoladh ríomhphoist cineálach d’fhiosrúcháin “as Gaeilge”. Cinnteoidh na hÚdarás Áitiúla go dtabharfar aghaidh ar fhiosrúcháin mar sin go pras sa tslí chéanna le fiosrúcháin i mBéarla.
- Soláthrófar liosta ar líne den fhoireann a bheidh ar fáil chun ár seirbhísí a sholáthar go dhátheangach.
- Forbrófar láithreán gréasáin Chomhairle Chontae Loch Garman lena chinntiú go mbeidh an fhaisnéis ar an leathanach baile agus an tuairisc ar gach Roinn ar fáil go dhátheangach.
- Sa chás go bhforbróidh na hÚdarás Áitiúla aon láithreáin ghréasáin nua i rith na scéime, beidh ábhar dátheangach iontu. Déileálfar le láithreáin ghréasáin na gcomhairlí baile sa dara scéim de chuid na nÚdarás Áitiúil agus i scéimeanna ina dhiaidh sin.
- Soláthróidh an rannóg leabharlainne ag www.wexford.ie naisc chuig láithreáin ghréasáin úsáideacha roimh 2010.

- Tabharfar aon seirbhísí idirghníomhacha nua, a thabharfar isteach i rith saolré na Scéime a cheadóidh don phobal go ginearálta iarratais a dhéanamh nó sochair a fháil ar líne, isteach ag an am céanna i mBéarla agus i nGaeilge faoi réir ag seirbhísí mar sin a bheith ar fáil i leagan amach dátheangach.
- Déanfar seirbhísí idirghníomhacha reatha a uasghrádú chomh luath agus a cheadóidh acmhainní agus brúnna oibre sin, faoi réir ag seirbhísí mar sin a bheith ar fáil i leagan amach dátheangach.
- Beidh aon chórais ríomhaireachta nua a thabharfaidh Údaráis Áitiúla Loch Garman isteach i rith na scéime oiriúnach don Ghaeilge, faoi réir ag córais riachtanacha a bheith ar fáil ón mBord Seirbhísí Ríomhaireachta do Rialtais Áitiúil.
- Cinnteoidh Údaráis Áitiúla Loch Garman sa chás go mbeidh uasghrádaithe molta d'aon chórais ríomhaireachta reatha, go bhfreastalóidh na córais leasaithe ar an nGaeilge, ach arís faoi réir ag córais riachtanacha a bheith ar fáil ón mBord Seirbhísí Ríomhaireachta do Rialtais Áitiúil.

Oiliúint & Forbairt:

Is eol d'Údaráis Áitiúla Loch Garman an tábhacht atá le fórsa oibre ardoilte a bheith acu chun seachadadh seirbhísí éifeachtúil agus éifeachtach a chinntiú. Má tá feabhas leanúnach le coimeád, ní mór eolas, scileanna agus inniúlachtaí na foirne a fhorbairt an méid agus is féidir sin a dhéanamh. Áirítear leis sin infheistíocht ollmhór in oiliúint agus i bhforbairt.

- Údaráis Áitiúla Loch Garman chun ranganna Gaeilge, a bheidh dírithe ar riachtanais seirbhísí do chustaiméirí, a fháil do na baill foirne a bheidh tiomanta ár seirbhísí a sheachadadh go dátheangach, faoi réir ag maoiniú a bheith ar fáil.
- Spreagfar an fhoireann go léir agus tabharfar deis chomhionann dóibh feabhas a chur ar a gcuid scileanna Gaeilge trí chúrsaí Gaeilge agus forbartha agus éascófar leo freastal ar ranganna Gaeilge i rith uaire oibre.
- Cuirfear baill den fhoireann ar an eolas maidir le Scoláireachtaí Gaeltachta.

Comharthaíocht:

- Sholáthair Údaráis Áitiúla Loch Garman comharthaí bóithre/ainmneacha sráideanna i nGaeilge agus i mBéarla agus leanfaidh siad den nós sin.
- Soláthrófar comharthaí dátheangacha – ainmneacha ranna, etc. i ngach Foirgneamh Poiblí nua e.g. Halla Contae nua; Foirgnimh Leabharlainne; Comhairle Buirge nua Loch Garman

Sholáthair Údaráis Áitiúla Loch Garman comharthaí i gClósanna Súgartha i nGaeilge agus i mBéarla agus leanfaidh siad leis an nós sin. Cinnteoidh Údaráis Áitiúla Loch Garman go gcomhlíonfaidh siad ag gach tráth forálacha Acht na dTeangacha Oifigiúla 2003 (Alt 9) Rialacháin 2009.

CAIBIDIL 4

Monatóireacht, Leasú & Poiblíocht maidir leis an Scéim atá Comhaontaithe:

Monatóireacht & Leasú:

Comhlíonfaidh Ceannairí na Rannóga i ngach aon Rannóg atá freagrach as feidhmiú na scéime ina réimsí féin an fheidhm monatóireachta ó lá go lá agus tuairisceofar ar bhonn rialta chuig an Stiúrthóir Seirbhíse /Bainisteoir Baile.

Foilseofar mionsonraí maidir le dul chun cinn ar fheidhmiú fhorálacha na scéime seo i dTuarascáil Bhliantúil Údaráis Áitiúla Loch Garman.

Poibliú ar an Scéim atá Comhaontaithe:

Déanfar ábhar na scéime seo a fhógairt don phobal i gcoitinne trína nithe a leanas:

- Preas Ráiteas
- Seoladh Oifigiúil na Scéime
- Ciorclú chuig gníomhaireachtaí, comhlachtaí poiblí agus daoine aonair cuí a léiríonn suim agus aon duine nó gníomhaireacht a bhfaighfear aighneacht uathu
- Láithreán Gréasáin

Cuirfear cóip den scéim seo ar aghaidh chuig Oifig Choimisinéir na dTeangacha Oifigiúla.

Is é an leagan Béarla buntéacs na scéime seo.

Irish Language Scheme

Wexford Local Authorities 2010-2013

Contents:

Message from Chairperson:

Message from County Manager:

Chapter 1:

- Introduction & Background
- Guidelines for the preparation of the Scheme
- Research Undertaken
- Commencement Date for the Scheme
- Overview of Wexford Local Authorities

Chapter 2:

- Summary of Services / Activities provided by the Local Authorities
Departments and levels of Irish Language proficiency

Chapter 3:

- Scheme Proposals for Enhancement of Service Provision through the Irish language

Chapter 4:

- Monitoring, Revision Publicising of the Agreed Scheme

Appendix 1:

- Summary of Submissions received

Message from Chairperson:

It gives me great pleasure to introduce the Wexford Local Authorities Irish Language Scheme which outlines the future development of the Irish Language and provision of services through Irish in Wexford Local Authorities. The Irish Language Scheme is a means to develop and support Irish further in the County

The Irish Language Scheme was approved by Eamon Ó Cuív, Minister for Community, Rural and Gaeltacht Affairs, in November 2009 and the Scheme commences on 11 January 2010. Wexford Local Authorities are fully committed to ensuring that the actions outlined in the Scheme are achieved within the lifetime of the Scheme.

**Councillor Anna Fenlon,
Chairperson.**

Message from the County Manager:

Wexford Local Authorities, under Section 11 of the Official Languages Act 2003 have developed this Irish Language Scheme which will support the Irish Language in our County. Under this scheme, we have made many commitments and I look forward to working together over the next three years to achieve these commitments to develop and support the Irish Language further within Wexford Local Authorities.

**Eddie Breen,
County Manager.**

CHAPTER 1

Introduction and Background:

Wexford Local Authorities have prepared its Irish Language Scheme under *Section 11* of the Official Languages Act 2003 (“the Act”).

Section 11 provides for the preparation by public bodies of a statutory scheme detailing the services that they provide

- through the medium of Irish;
- through the medium of English, and
- through the medium of Irish and English.

and the measures to be adopted to ensure that any service not provided by the body through the medium of the Irish language will be so provided within an agreed timeframe.

Guidelines for preparation of a Scheme:

The Scheme was prepared with regard to the Guidelines under *Section 12* of the Act issued by the Minister for Community, Rural and Gaeltacht Affairs.

Wexford Local Authorities published a notice under *Section 13* on 8th October, 2008, in local and national newspapers, inviting representations in relation to the preparation of the draft scheme under *Section 11* from any interested parties. All submissions made are available on www.wexford.ie

Wexford Local Authorities recognises that our customers and the public have the right to choose to do business with us in their preferred language and that they will be facilitated in their dealings with us, whether that is through Irish or English. The primary objective of the Official Languages Act 2003 is to ensure better availability and a higher standard of public services through Irish.

This Scheme includes a brief overview of the services provided by Wexford Local Authorities and the level of services already available through Irish, English and bilingually.

There are certain services which each customer is entitled to in accordance with the directly-applicable provisions of the Act i.e. response to correspondence in Irish through Irish; publications available in Irish i.e. Annual Report.

Research Undertaken:

In the preparation of this Scheme, Wexford Local Authorities undertook the following consultation process:

- Seeking submissions from the public on the preparation of a scheme. Wexford Local Authorities received two submissions from the public during the consultation period (the submissions can be viewed on www.wexford.ie)
- An Internal Audit of services which are provided through Irish by each Department.

- An Internal survey of the Staff of Wexford Local Authorities on their proficiency in Irish and willingness to develop their Irish language to provide services through the medium of Irish.

Commencement Date of Scheme:

This scheme has been confirmed by the Minister for Community, Rural & Gaeltacht Affairs. The scheme will commence with effect from **11 January 2010**, and shall remain in force for a period of 3 years from this date or until a new scheme has been confirmed by the Minister pursuant to *Section 15* of the Act, whichever is the earlier.

Overview of Wexford Local Authorities:

Wexford Local Authorities comprises of Wexford County Council, the primary unit of local government in County Wexford with responsibility for administration of the County, plus three Town Councils and one Borough Council – New Ross Town Council; Enniscorthy Town Council; Gorey Town Council and Wexford Borough Council. Each Town and Borough Council, within the County area, comes under the jurisdiction of the County Manager.

Corporate Plan

The Corporate Plan is the overall framework for the organisation, setting out goals and objectives in respect of its many functions and activities. It will assist the Local Authorities reviewing its activities, objectives, priorities and resources.

Wexford Local Authorities are involved in a diverse range of activities and impacts on the lives of everyone living in, visiting or doing business in County Wexford. It is necessary, therefore, to identify the core objectives of the organisation in order to focus on the outcomes expected. The core values of the Local Authorities include:

- Upholding the democratic participation of our elected members and citizens, and respecting their roles.
- Commitment to ensure that our policies and plans incorporate the principles of sustainable development, respecting the present environment and protecting it to ensure viability for future generations.
- Ensuring the provision of quality service, based on the principle of customer focused delivery.
- Recognising that our human resources are our most valuable asset, and a primary objective is to ensure their training, development and safety at work.

Mission Statement:

The mission of Wexford Local Authorities is “to improve the quality of life of the people of Wexford by representing the interests of citizens and providing services to meet their needs”.

The physical place:

County Wexford is located in the Southeast corner of Ireland. The County has four main towns, Wexford, Enniscorthy, Gorey and New Ross with a population of 131,749 (CSO population figures 2006).

County Wexford enjoys a rare mix of mountains, valleys, rivers, flora, fauna and breathtaking beaches spanning 200 km of coastline.

Overview of the Services provided by Wexford Local Authorities:

The functions and services of Wexford Local Authorities are classified into eight programme groups, as follows:

- Housing and Building
- Road Transportation and Safety
- Water Supply and Sewerage (Water Services)
- Development Incentives and Controls
- Environmental Protection
- Recreation and Amenity
- Agriculture, Education, Health and Welfare
- Miscellaneous Services

Principal points of customer contact:

The primary service points for the Local Authorities are as follows:

- County Hall, Wexford;
- Wexford Borough Council, The Quay, Wexford;
- New Ross Town Council, The Tholsel, New Ross;
- Enniscorthy Town Council, Market Square, Enniscorthy;
- Gorey Town Council & Gorey Area Office, The Avenue, Gorey;
- Enniscorthy Area Office, Old Dublin Road, Enniscorthy.

There is also a network of Libraries throughout the County, all of which have extensive customer contact. Staff of Local Authority depots have contact with our customers both in their homes and in the public domain.

The Local Authorities also interact with a wide range of Government Departments, Oireachtas Members, State Agencies, Social Partners, Local Development Organisations, Community Groups and Local Private Businesses.

Extensive and growing use is made of the Internet in the Local Authorities dealings with its customers. This will be an important medium in terms of our future promotion of the Irish language in Wexford Local Authorities.

CHAPTER 2

Summary of Services / Activities provided by the Local Authorities Departments and levels of Irish Language proficiency

This Chapter sets out the position in relation to service provision/activities by individual departments within Wexford Local Authorities and the level of Irish proficiency in each of these.

Currently, no department of Wexford Local Authorities is capable of delivering its service comprehensively through the medium of Irish and English. Wexford Local Authorities have a nominated Irish Officer.

Environment:

The main objectives of the Environment Department is to protect and enhance the environment of County Wexford; control the collection, recovery, recycling, movement and disposal of waste in the county and to incorporate sustainability into waste management systems and monitor, control and reduce pollution that is adversely affecting the natural environment.

The services/roles can be broadly grouped under the following headings:

- Waste Management
- Litter Management
- Environment Education and Community Involvement
- Coastal Zone Management
- Water Quality Management
- Air Quality Management
- Dog Warden Service/Pound Service
- Environment Enforcement

The following documents/signage are available in both Irish and English from Environment:

- Joint Waste Management Plan for the South East Region
- Litter Fines
- Some of the Water Safety Signage
- Beach Bye Law Fines

Water Services:

The Water Services section is responsible for the provision and maintenance of the following services:

- Water Supply
- Sewerage Services
- Public Conveniences
- Burial Grounds
- Land Drainage
- Works in partnership with the Group Scheme Sector to provide quality drinking water for that Sector.

There are currently no services available from the Water Services Section in Irish.

Emergency Services:

Civil Defence

The object of the Civil Defence is to facilitate, through the Local Authorities, Civil Defence responses for emergency relief and support to ensure the operation of vital services and maintenance of public life. This service is staffed by volunteers who contribute their time in serving the local community.

Fire Service:

The mission statement of the Fire Services is *“to provide and maintain an efficient and effective operational fire service, promote awareness of fire safety and improve fire safety standards in buildings”*.

The five retained fire brigades are located in the towns of Wexford, Gorey, Enniscorthy, New Ross and Bunclody. Each brigade is under the command of a Station Officer to whom a Sub-Station Officer and fire fighters report. The Fire Services is responsible for Fire Safety, Dangerous Substances, Building Control – Part B, Fire Safety, Community Fire Safety

There are currently no services available from the Emergency Services Section in Irish.

Planning and Development:

The overall objective is to implement the provisions of the Planning Acts and provide appropriate support measures in order to promote the physical, social and economical well being of the County in the interest of the common good.

Functions of the Planning and Development Section include the following:

- Planning Control
- Pre-planning Enquiries
- Planning Appeals
- Compensation
- Local Authority Developments
- Development Plans
- Local Area Plans
- Planning Register
- Building Control
- Public Rights-Of-Way

There is no need for this in the scheme.

Housing:

The overall aim of the Housing Department is to enable every household to have available an affordable dwelling of good quality, suited to its needs, in a good environment, and as far as possible at a tenure of its choice. The general strategy for realising the overall policy aim is that those who can afford to do so should provide housing for themselves, and those unable to do so from their own resources would have access to social housing or income support and security of tenure in private rented accommodation.

The main functions of the Housing Department are as follows:

- Provision, maintenance and management of local authority housing and traveller accommodation.
- Support for the provision of social housing projects by voluntary housing bodies under the Capital Assistance and Rental Subsidy Schemes.
- Facilitating home ownership through various schemes - tenant purchase, mortgage allowance, shared ownership, low cost housing sites and house purchase loans.
- Improvement works to privately owned houses in lieu of local authority housing, house improvement loans, disabled persons grants and essential repairs grants.
- Enforcement of rent book and accommodation standards Regulations for private rented accommodation.
- Implementation of the Rental Accommodation Scheme.

The Council carries out an “*Assessment of Housing Needs*” every three years to establish housing requirements in its area. The actual number of houses built or acquired in any particular year depends on the Department of the Environment, Heritage & Local Government housing start allocation.

There are currently no services available from the Housing Department in Irish.

Community and Enterprise:

The main purpose of the Community and Enterprise Unit is to assist the community and voluntary sector to participate in the new Local Government structures and also to promote the services of the Council to the community. Through the County Development Board and the Strategy for Economic, Social and Cultural Development 2002-2012, the unit aims to co-ordinate the activities of all public agencies working to combat poverty and social exclusion.

The Community and Enterprise unit has responsibility for a number of areas:

- County Development Board and Strategy for Economic, Social and Cultural Development 2002-2010
- Social Inclusion Measures Working Group
- County Wexford Community Forum
- Provide executive support for the Economic & Social Development SPC
- RAPID – New Ross & Wexford
- Local Agenda 21
- Grants - Amenity and Arts Grants / Community Grants / Social & Community Facilities Capital Scheme / Sustainable Community Buildings Scheme
- Research
- Provision of Recreational Facilities – County Playground Scheme
- Local Sports Partnership

The majority of signs in our playgrounds are bilingual.

Arts:

The role of the Arts Office is to offer all sectors of the community equal opportunity to have access to and participate in the arts. The staff work on an ongoing basis with individuals, groups and organisations within the artistic, business and educational communities organising various projects. They provide support by a variety of means including co-ordination, administration, advice and consultation, sponsorship, information database, information dissemination, website, publicity and printing, equipment and materials loan.

The Arts programme reflects the diversity of arts and cultural activity in County Wexford. The programme is divided into four main strands – Arts Education, Community Art, Public Art and Support Services. The following services are developed within the Arts Department:

- Arts Education
- Community Arts
- Youth Arts
- Arts & Disability
- Public Art
- Support Services
- 1% for Art Scheme

The Arts Plan and Public Art Policy are available in Irish and English.

Library & Archive Services:

The public library is an information service. It collects, organises and makes information available. It also helps people to find correct information and use it effectively. The County Library Service aims to meet the work, study and leisure information needs of everyone in the County. It also supports literacy and a love for reading and research. The local library is a community centre, where people find out what's happening locally, go to talks and workshops, meet their neighbours, enjoy exhibitions, borrow books and music, investigate, read the newspapers, and study.

Wexford Public Libraries both borrow materials from and lend books to libraries all over the world. As well as individuals visiting the libraries, local and national organisations work together with the library staff arranging exhibitions, workshops and talks on a broad range of topics of interest to local communities.

There are libraries in Wexford Town, Enniscorthy, New Ross, Enniscorthy and Bunclody

The Staff Library:

The purpose of Wexford Local Authorities Staff Library and Information Service is to provide an inclusive library and information service for all the staff of Wexford Local Authorities, providing equal access to information and knowledge at a single source. The Staff Library has built up a collection of books, journals, reports and multimedia products on subjects of general interest to all staff. The aims of the Staff Library are:

- To establish a single source of information and knowledge on work-related issues
- To support staff engaged in further education and learning
- To facilitate career advancement and personal development
- To encourage the sharing of resources throughout the organisation

Roads

The overall objective of the Roads Department is to develop an adequate public road network to cater for the ever increasing volume of traffic, and to provide the necessary infrastructure to support economic and social development, with due regard for the safety of all road users.

Functions of the Roads Department include:

- Construction of new roads
- Maintenance and improvement of existing roads
- Provision of Public Lighting
- Local Improvements Schemes
- Road Opening Licence
- Taking in Charge
- Abnormal Load Permits
- Temporary Closing of Roads
- Trees & Hedges
- Speed Limits
- Road Safety
- Traffic Management
- Taking in Charge of Private Housing Developments

There are currently no services available from the Roads Department in Irish.

Personnel

The main purpose of the Personnel Section is Human Resource Management. This involves recruitment, manpower planning, staff training & development, superannuation, industrial relations and employees' terms & conditions.

Candidates for all permanent posts have the option of undergoing an Irish Language test.

General Purposes

The General Administration Section provides miscellaneous services to both the public and to all other sections in the Council. It is responsible for the processing of Higher Education Grants, payment of member & staff expenses, purchase and payment of all office furniture, equipment and stationery, placement of advertisements in newspapers and managing all office accommodation.

The Higher Education Grant application form is available in both Irish and English on request.

Workplace Partnership:

The objective of Partnership is *"To achieve joint ownership by management, unions and staff and to replace the adversarial approach to change with an open co-operative process based on effective consultation and participation by all concerned for the progression and implementation of strategic goals, service delivery objectives, and associated action programme"*.

Partnership in each Local Authority, therefore, means:

- Management, unions and employees agreeing on common objectives to make the organisation better for everybody – the public, the staff and the management.

- Putting new structures in place to make this happen
- Giving resources to help make this happen.

There are currently no services available from the Workplace Partnership Section in Irish.

Freedom of Information:

The Freedom of Information (FOI) Act, 1997 is designed to allow public access to information held by public bodies which is not routinely available through other means. Each person has a right to:

- access to records held by the Council
- correction of personal information relating to oneself held by the Council where it is inaccurate, incomplete or misleading
- access to reasons for decisions made by the Council directly affecting oneself
- access to information under the Act is subject to certain exemptions and involves specific procedures and time limits.

The Freedom of Information Office is responsible for the publishing of Wexford Local Authorities Corporate Plan and Annual Report. Both of these publications are available on the website in both Irish and English and in hard copy on request.

Veterinary Services:

The Veterinary Department is responsible for the following:

- Carrying out of official controls in local abattoirs and small meat manufacturing premises in County Wexford.
- Inspection of liquid milk producers holdings
- Supervision of treatment of animals affected with notifiable diseases

There are currently no services available from the Veterinary Services Section in Irish.

Finance

The Finance Department is responsible for the short and long-term financing of the Council's operations, both of a revenue and capital nature. This involves monitoring and control of income and expenditure in all areas.

The services provided by the Finance Department are as follows:

- (1) **Financial Accounting:**
 - Payments and receipts management and control
 - Payroll
 - Control accounts
 - System development and control
 - Annual Financial Statements
- (2) **Management Accounting**
 - Annual Budget
 - Costing
 - Treasury Management
 - Monitoring of financial performance against the Budget
 - Provision of financial advice

- Provision of quality financial management information to Budget Holders

Finance Department is also responsible for Internal Audit, Risk Management, Rates, Credit Control, Procurement, Integration of Financial Systems, Revenue Generation and Collection, Motor Taxation, Prompt Payment of Account.

Motor Tax Renewal Form is available in both Irish and English in the Motor Tax Office and also at the local Garda Stations.

Information & Communications Technology:

Information Technology (IT) provides support services for all other sections of the Local Authorities. The availability of accurate and relevant information enables staff to deliver a quality service to the public. The IT Section supports the concepts of e-democracy, e-government, e-commerce and e-procurement and the use of ICT (Information Communications Technology) to support and enhance customer service. Functions of ICT include:

- Installation and maintenance of hardware
- Systems
- Maintenance and support of networks (Intranet & Internet)
- Geographical Information System (GIS)
- Helpdesk

The ICT Section will play a significant part in promoting and facilitating information and service provision through the medium of the Irish Language on the website.

CHAPTER 3

Scheme Proposals for Enhancement of Services to be provided bilingually

Means of Communication with the Public:

Many of Wexford Local Authorities methods of communication with the general public in terms of service provision are currently made available in English only. The methods of communication include:

- Brochures & Information Leaflets
- Application Forms
- Publications
- Press Releases
- Website
- Public Consultations & Community Meetings
- One to one communication at Public Offices
- Education visits to Schools

The primary objective of Wexford Local Authorities in relation to this scheme is to create and foster an atmosphere of bilingualism within all its sections/departments. Irish speaking customers will be encouraged to transact their business in Irish and it is intended that customers and staff alike will be comfortable with conducting official business through the Irish language.

Wexford Local Authorities are committed to securing an adequate number of staff competent to providing a service through Irish in all sections dealing regularly with the public. The following actions are proposed in order to ensure that both the level and standard of our services are improved during the lifetime of this scheme.

Written Documentation:

- The Annual Report, Annual Financial Statement, Corporate Plan and any other documents covered under section 10 of the Official Languages Act 2003 will be published on our website in both Irish and English and on request a hard copy of such documents will be made available.
- From 2010, press releases relating to Irish language issues will be produced bilingually. At least two bilingual press releases / statements in relation to other matters will be issued per annum by Wexford County Local Authorities.
- From the beginning of the scheme, all new application forms and associated/accompanying information leaflets produced by Wexford Local Authorities that deal with the Library Service and Community Development shall be made available bilingually within the one cover (except where this is not practicable because of the size or nature of the document).
- By the end of the scheme, at least four existing application forms and associated/accompanying information leaflets dealing with Community Development and/or the Library Service will be made available bilingually within the one cover (except where this is not practicable because of the size or nature of the document).

Reception/Telephone Service

Receptionists/switchboard operators are the first points of contact with the public. It shall be the policy of Wexford Local Authorities to ensure that standard Quality Customer Service (QCS) practice applies in this area, which is that by 2012:

- Competent reception/switchboard staff give the name of the public body in Irish.
- They are familiar with the basic greetings in Irish.
- Suitable arrangements are in place so that they can put members of the public in touch, with the office or officer responsible for offering the service required through Irish, where available.

One-to-One Services

The Library Service will promote the Irish Language as follows:

- Increase the use of Irish among the public
- Ensure that by the end of the scheme an Irish language counter service will be available for the public at all branches of the library (on the basis that all library staff have a minimum level of competence on entry to the service)
- See the use of Irish as a natural practice without pressure or force
- Provide 3% of the book fund in 2009 to Irish Language resources
- Provide a dedicated visible Irish Language area in each Library by 2010.
- Provide links to useful websites by 2010.
- Target a number of bilingual events in each year of the scheme, incl. Irish language authors and activities with a cultural content such as traditional music, new and innovative ideas will be explored also.
- Provide bilingual elements to launches & speeches.

Information Technology:

- Implement a standard disclaimer or message on email correspondence bilingually.
- Establish a generic email address for queries “as Gaeilge”. The Local Authorities will ensure that such queries are addressed promptly in the same manner as English language queries.
- Provide an online listing of staff that are available to provide our services bilingually.
- Develop the Wexford Co. Council website to ensure that the information on the homepage and description of each Department are available bilingually.
- Should the Local Authorities develop any new websites during the course of the scheme, these shall contain bilingual content. Town council websites will be dealt with in the Local Authorities’ second and subsequent schemes.
- The library section of www.wexford.ie will provide links to useful websites by 2010.
- Any new interactive services introduced during the life of this Scheme which allows the general public to make applications or receive benefits on-line will be

introduced simultaneously in English and Irish subject to the availability of such services in bilingual format.

- Existing interactive services will be upgraded as soon as resources and pressures on other work allow, subject to the availability of such services in bilingual format.
- Any new computer systems introduced by Wexford Local Authorities during the course of the scheme will be compatible with the Irish language, subject to the availability of the necessary systems from the Local Government Computer Services Board.
- Wexford Local Authorities will ensure that where upgrades are proposed for any existing computer systems, the revised systems will cater for the Irish language, again subject to the availability of the necessary systems from the Local Government Computer Services Board.

Training & Development:

Wexford Local Authorities acknowledges the importance of having a highly trained workforce to ensure efficient and effective delivery of services. If continued improvement is to be sustained, we must develop the knowledge, skills and competencies of staff to their full potential. This involves significant investment in training and development.

- Wexford Local Authorities to source Irish Language classes focused on customer services needs for staff members committed to delivering our services bilingually, subject to available funding.
- All staff will be encouraged and given equal opportunity to improve their Irish language skills through Irish and development courses, and shall be facilitated to attend Irish language classes during office hours.
- Staff members to be notified of the Gaeltacht Scholarship.

Signage:

- Wexford Local Authorities have provided and will continue to provide road signage/street names in Irish and English.
- Provide bilingual signs – department names, etc. in all new Public Buildings e.g. new County Hall; Library Buildings; new Wexford Borough Council

Wexford Local Authorities have provided and will continue to provide signs in Playgrounds in Irish and English. Wexford Local Authorities will ensure that it complies at all times with the provisions of the Official Languages Act 2003 (Section 9) Regulations 2009.

CHAPTER 4

Monitoring, Revision & Publicity of the Agreed Scheme:

Monitoring & Revision:

The day-to-day monitoring function will be carried out primarily by Section Heads in each of the Sections who are responsible for the implementation of the scheme within their own areas and reporting on a regular basis to their Director of Service/ Town Manager.

Details of progress on the implementation of the provisions of this scheme will be published in Wexford Local Authorities Annual Report.

Publicising of the Agreed Scheme:

The contents of this scheme will be advertised to the general public by means of:

- Press Release
- Official Launch of the Scheme
- Circulation to appropriate agencies, public bodies and individuals who have expressed interest and any individual or agency from whom we received a submission
- Website

A copy of this scheme will be forwarded to Oifig Choimisinéir na dTeangacha Oifigiúla.

The English language version is the original text of this scheme.